

Dinnyés Patrik
Szemelvény II. József császár
első oroszországi utazásából (1780)¹
P. B. Passzek levele P. A. Rumjancevnek
(1780. május 14.)

A közvélemény II. József német-római császárt (1765/1780–1790) mint „utazó császárt” ismeri. Ennek oka, hogy társuralkodóként, majd pedig egyeduralkodóként is rengeteget utazott,² legfőképpen inkognitóban.³ Nem kitérve most részletesen az uralkodói utazások, illetve konkrétan II. József utazásainak szakirodalmára,⁴ egy, a császár első oroszországi útjához (1780) kapcsolódó forrást kívánunk bemutatni.

---

¹ A tanulmány elkészítését az EFOP-3.6.1-16-2016-00001 „Kutatási kapacitások és szolgáltatások komplex fejlesztése az Eszterházy Károly Egyetemen” című pályázat támogatta.

² „1765. szeptember 12. és 1790. február 20. között a 8928 napból 2683-at, több mint hét évet nem töltött bécsi székhelyén.” Ez azt jelenti, hogy teljes uralkodási idejének 30%-át utazással töltötte! Kulcsár Krisztina: *II. József utazásai Magyarországon, Erdélyben, Szlavóniában és a Temesi Bánságban 1768–1773*. Budapest, Magyar Országos Levéltár–Gondolat, 2004. 40.

³ Az inkognitóban való utazás során gyakran a Falkenstein nevet használta, ami apja megmaradt ősi birtokai közül az egyik legkisebb. Az inkognitó mögött több cél is megfigyelhető II. József esetében: a számára terhes ceremonális kötelezettségektől való megszabadulás, a költséghatékonyság, és hogy célként soha nem a neves vendégeknek előkészített programok érdekelték, hanem a meglátogatott állam gazdasága és társadalma. Kulcsár: *II. József utazásai Magyarországon, Erdélyben, Szlavóniában és a Temesi Bánságban 1768–1773*. 28.

⁴ II. József utazásaival kapcsolatban: Molitor Ferenc: *II. József a császári Don Quijote*. Budapest, Gondolat, 1987., Fejtő Ferenc: *II. József*. Atlantisz Kiadó, 1997., Kulcsár: *II. József utazásai Magyarországon, Erdélyben, Szlavóniában és a Temesi Bánságban 1768–1773*., Петрова, М. А.: *Екатерина II. и Иосиф II. Формирование российско-австрийского союза 1780–1790*. Москва, Наука. 2011., Beales, Derek: *Joseph II. 1. In the Shadow of Maria Theresa, 1741–1780*. Cambridge, 1987., Beales, Derek: *Joseph II. 2. Against the World, 1780–1790*. Cambridge, 2009.

II. József első útja az Orosz Birodalomba egyben az utolsó is volt társuralkodóként, hiszen az utazását (1780. április 26. – augusztus 20.) követő ősszel halt meg anyja, Mária Terézia (1740–1780). A királynő ellenezte fia útját, mert egyrészt eleve rosszallta a császár utazásait, másrészt pedig ellenszenvet érzett II. Katalin orosz cárnő (1762–1796) iránt.⁵ A császár a szentpétervári követ, Cobenzl kivételével kezdetben nem is avatott be senkit az előkészületekbe, amivel kisebb konfliktusba is keveredett Kaunitz kancellárral, a Habsburg külpolitika irányítójával, Mária Terézia legfőbb tanácsadójával.⁶ De nem csak a császár tiltakozta el a kezdeti előkészületeket, II. Katalin sem avatta be a találkozó tervébe a külügyekért felelős miniszterét, Nyikita Ivanovics Panyin grófot.⁷

A találkozás tervezett helyszíne a Lengyel–Litván Nemesei Köztársaság első felosztása (1772)⁸ alkalmával az Orosz Birodalomhoz került területeken található

---

⁵ Magyarország története a késői feudalizmus korszakában, 1526–1790. Szerk.: H. Balázs Éva – Makkai László. 1/2 kötet. Budapest, Tankönyvkiadó, 1957. 392–393., Molitor: II. József a császári Don Quijote. 169.

⁶ Петрова: Екатерина II. и Иосиф II. Формирование российско–австрийского союза 1780–1790. 126–127.

⁷ Gróf Nyikita Ivanovics Panyin (граф Никита Иванович Панин, 1718–1783) hosszú időn keresztül volt az orosz Birodalom külpolitikájának irányítója. A császári találkozó eltitkolása azonban már kegyvesztettségét bizonyítja. Panyin mint az „északi összhang” (северный аккорд) szövetségi rendszer hajthatatlan képviselője, már nem fért bele II. Katalin elképzeléseibe, aki éppen Habsburg szövetséggel kívánt fellépni az Oszmán Birodalom ellen. Ezzel szemben a panyini külpolitikai elképzelés szerint orosz–porosz–lengyel szövetséggel vették volna fel a harcot a déli (Bourbon–Habsburg) államokkal szemben. Петрова: Екатерина II. и Иосиф II. Формирование российско–австрийского союза 1780–1790. 128.

⁸ A XVIII. századi orosz–osztrák kapcsolatok akár csak rövid bemutatása is túlmutat jelen tanulmány keretein. Azt azonban szükségesnek véljük megjegyezni, hogy a Nemesei Köztársaság első felosztására orosz–osztrák–porosz megállapodás keretében került sor.

Mogiljov⁹ városa volt.¹⁰ A kiválasztott forrás is ehhez a városhoz kapcsolódik: Pjotr Bogdanovics Passzek¹¹ mint a mogiljovi helynökség vezetője írt levelet Pjotr Alekszandrovics Rumjancev-Zadunajszkij¹² tábornagynak. A levelet teljes terjedelmében, saját fordításban¹³ közöljük:

---

⁹ Mogiljov (Могилёв) a Mogiljovi Tartomány (Могилёвская губерния) központja lett Lengyelország első felosztását követően. Kalatay Ferenc a Dnyeper partján álló városról mindössze annyit ír, hogy „szép fekvésű, de jobbára fából épült”. A II. Katalin által 1774-ben alapított belorusz latin egyházmegye, tehát az oroszországi katolikusok központja is volt egyben a város. Kezdetben Róma akarata ellenére alapította az egyházmegyét az orosz uralkodónő, de aztán később – vélhetően a közeledés lehetőségének reményében – Róma volt az, aki 1783-ban érseki rangra emelte a belorusz egyházmegyét. Kaposvári Gyula: Útinapló II. József császár Kijev–Moszkva–Leningrád-i utazásáról. *Jászkunság* 5. évf. 1. sz. (1959. március) 37., Jerzy Kłoczowski – Lidia Müllerowa – Jan Skarbek: *A katolikus egyház Lengyelországban*. Budapest, 1994. 147.

¹⁰ Az 1772-es területszerzéssel mintegy 1 millió görög- és római katolikus került orosz fennhatóság alá. A megszerzett 92 ezer km²-en élő 1,3 millió lakosnak ez a 77%-át jelentette. Ezzel az addig egységesen pravoszláv orosz állam egy új problémával, a vallási kisebbség helyzetével került szembe. Kłoczowski–Müllerowa–Skarbek: *A katolikus egyház Lengyelországban*. 147.

¹¹ Pjotr Bogdanovics Passzek (Пётр Богданович Пассек, 1736–1804) a III. Péter elleni palotaforradalomban jelentős szerepet játszott, le is tartóztatták. Rabsága nem tartott sokáig, ugyanis már másnap megbuktatták a cárt. 1778-ban nevezték ki mogiljovi kormányzónak, így a két uralkodó 1780-as találkozásának előkészületében és lebonyolításában jelentős szerepe és felelőssége volt. A következő évben megkapta kinevezését mint helytartó, Csernisov gróf helyére. Ez feltételezi, hogy a császártalálkozó megszervezésében elégedettek voltak vele. *Русский биографический словарь* (РБС) / изд. под наблюдением пред. Имп. Рус. ист. о-ва А. А. Половцова. - СПб., Имп. Рус. ист. о-во, Т. 13. 1902. 359–361.

¹² Pjotr Alekszandrovics Rumjancev-Zadunajszkij (граф Пётр Александрович Румянцов, 1725–1796) az egyik legnagyobb 18. századi orosz hadvezér volt. Melléknevét a török elleni sikeres háború után kapta, de a közigazgatás területén is maradandót alkotott. Katonai kísérettel ő ment II. József elé Kijevbe. Abban az időben kurszki és harkovi kormányzó, kisoroszországi helytartó. РБС, Т. 17. 521–573.

¹³ Ezúton szeretném köszönetemet kifejezni Gebei Sándor tanár úrnak a fordítás elkészítésében.

Nagyméltóságú uram, Pjotr Alekszandrovics!¹⁴

Miután a futártól megkaptam méltóságos uram e hó 11-én kelt, Zahar Grigorjevicsnek¹⁵ címzett levelét, felbontattam és sietve értesítem fenségét a helyi körülményekről gróf Falkenstein [II. József német-római császár – D.P.] érkezésére vonatkozóan. 1. Mivel Ő Császári Felsége [II. Katalin orosz cárnő – D.P.] érkezése Mogiljovba e hónap 27-re van kitűzve, az előkészületekkel 25-e előtt nem végzünk. 2. Habár a Mogiljov és Dobrjanka közötti postaállomásokon biztosítva lesz e hónap 18-ig az állomásonkénti 20-20 katonaló és 60-60 postakocsiba fogandó ló, de feltételezve Falkenstein gyorsabb haladását a tervezettnél, attól tartok, hogy 18-a előtt fog érkezni a Mogiljovi kormányzóság határához. 3. Ilyenformán, ha a gróf hamarabb érkezne Mogiljovba, mint Őfelsége, az kellemetlenségeket és zavart okozhatna. 4. Ami gróf Falkenstein és az ő kíséretének szállását illeti, azok készen állnak; még egy dolog aggaszt engem, ami a méltóságos úr levelének mellékletében van feltüntetve: [élelemből] nem áll annyi rendelkezésre, mint ami kellene. 5. Ezért én elküldtem Gomzjakov elnököt Dobrjanikba, hogy az útvonalon lévő állomásokra még lovakat és élelmet szállítson. Amit korábban feltöltöttünk, arról a leltárt csatolom fenségednek, és kérve kérem kegyességét, hogy Falkenstein gróf utazása a megszokottnál hosszabban tartson [tehát késleltesse II. Józsefet – D.P.], és nem csak azért, hogy mi mindennel elkészüljünk, hanem azért is, hogy a gróf ne legyen tétlenül Mogiljovban

---

¹⁴ Пассек П.Б. Письмо к П.А. Румянцеву от 14 мая 1780 г. Сообщ.: И.М. Судненко In: *Русская старина*, 1882. – Т. 33. - № 1. – С. 189–190

¹⁵ Gróf Zahar Grigorjevics Csernisov (граф Захар Григорьевич Чернышев, 1722–1784) fiatal éveiben megfordult diplomáciai szolgálat céljából Bécsben és Frankfurtban a birodalmi gyűlésen is. Később, 1757–1768 között a Habsburg seregben szolgált, sikereket elérve a hétéves háborúban Poroszország ellen, majd Erzsébet cárnő halála után az osztrák szövetséget eláruló III. Péter parancsára a porosz seregbe tért csapataival. 1762 augusztusában már Csehországban készülődött a Daun elleni összecsapásra, amikor II. Katalintól parancsot kapott, hogy seregével térjen vissza Oroszországba. A Lengyelország első felosztása alkalmával megszerzett területek (tehát a moguljovi és polocki kormányzóság) első helytartója lett. Az 1780-as császártalálkozón jelentős szerepet játszott, a vendégekkel maga is találkozott. Több kitüntetés birtokosa. ПФС, Т. 22. 313–318.

néhány napon át. Ajánlom magam ömértósága kegyelmébe; minderről beszámoltam méltóságos Zahar Grigorjevics grófnak is.

A legalázatosabb tisztelettel és ragaszkodással ömértósága felé.

Pjotr Passzek

Mogiljev

1780. május 14.

Megjegyzés: Kézhezvétel 1780. május 17.

Jegyzék

Falkenstein gróf éjjeli szállásaira felhalmozott készletek

friss tojás   20

tejszín   2 üveg

tej   3 üveg

friss olaj   5 funt [1 orosz funt = 0,409 kg]

2 bárány vagy egy szép borjú

fehér kenyér   10

savanyú káposzta és lehetőség szerint zöldség, petrezselyem és paszternák

finomliszt   1 pud [1 pud = 16,38 kg]

kávé   1 funt

cukor   2 funt

viaszgyertya   12

vörösbor   12 üveg

fehérbor   12 üveg

vas [?]   1

faágy   5

matrac   6

párna huzattal   12

takaró   6

lepedő   6

Gomzjakov elnökkel minden állomásra küldetve még

cukor   3 funt

citrom   5

mazsola   2 funt
aszalt szilva   2 funt
külön úton beszerezni 1 szekér szalmát
ágyak az alábbi állomásokon találhatóak
Budán [ma: Буда-Кошелёво]
Sebotovicsban [ma: ?]
Kormban [ma: Карма]
Kutnóban [ma: ?]

***

Tehát láthatjuk, hogy a megfogalmazott 5 pontban két jelentősebb problémával kellett megküzdenie Passzeknak: a császárnak a tervezetthez képest korábbi érkezésével, illetve a rendelkezésre álló erőforrások nem elegendő mennyiségével. Ezt a két kérdést próbáljuk meg jobban körüljárni a következőkben.

A császár utazásai közismerten szerény igényűek voltak, a mindenkori vendéglátók részéről a „számára előkészített lakást vagy a kísérete számára bőven felajánlott élelmiszert el nem fogadott, senkinek terhére nem volt, senkinek költséget nem okozott, hanem mindent maga fizetett.”¹⁶ Azt tudjuk, hogy a császár fogadására már a levél megírásakor is készen álló szállásokat II. József és kísérete nem vette igénybe, helyette egy lengyel kereskedőnél szállt meg.¹⁷ Biztos információnk nincs róla, hogy a Bécsből érkező vendégek az itteni ellátmányból részesültek, de ha igen, vélhetően akkor is kifizették az árát.

A jegyzékből (az ágyak számából) arra lehet következtetni, hogy a császár és kísérete 6 főt tett ki, azonban tudjuk, hogy szűk környezete 11 fő volt, akikhez még 15 szolga tartozott.¹⁶ Nem tudjuk, hogy a többiek hol aludtak, milyen körülmények között, illetve hogy az ő szállásukat ki intézte. A kíséretnek legalább

---

¹⁶ Kaposvári: Útinapló II. József császár Kijev–Moszkva–Leningrád-i utazásáról. 37.

egy magyar vonatkozása biztosan volt: Kalatay Ferenc, tábori lelkész ¹⁷Lembergben gyóntatóként csatlakozott a császár kíséretéhez, aki hazatérése után az úton szerzett tapasztalatait naplóban írta le.¹⁸ A létszám tehát arra enged következtetni, hogy ha valamiben hiány állt is volna be, egy ekkora társaság ellátása nem okozhatott volna megoldhatatlan feladatot. Ebben segítségére lehetett a házigazdának a megrendelt ételek egyszerűsége is.

Rátérve a másik problémára: II. József valóban a tervezettnél gyorsabban haladt, ugyanis eltökélt szándéka volt előbb a találkozó helyszínére érni, mint ahogy II. Katalin odaér.¹⁹ Ez végül sikerült is neki, a császár 2 nappal korábban ért Mogiljovba,²⁰ mint a cárnő, egészen pontosan június 2-án (a levélben használt Julián-naptár szerint május 22-én).²¹ Így tehát a helytartóság vezetőjének aggodalma beigazolódott, hiszen a tervezettnél 5 nappal korábban érkezett meg a császár, de az orosz cárnő sem a Julián-naptár szerinti május 27-én, hanem már 24-én (Gergely-naptár szerint június 4-én) a városba ért. Hogy ez milyen bonyodalmakkal járt, arról jelenleg nincs pontosabb információnk. Mindenesetre a két várakozással teli napban a császár nem akart sehova menni és nem akart

---

¹⁷ További érdekes kérdéseket vethet fel a szállás kiválasztása, hiszen nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy Mogiljov városa a császári találkozó előtt 8 évvel még a Lengyel–Litván Nemesi Köztársasághoz tartozott! Molitor: *II. József a császári Don Quijote*. 170.

¹⁸ A császár szűkebb környezetébe 3 tiszt, egy pap, két kancellista, titkár, udvari orvos, komornyik és két szakács tartozott. Петрова: *Екатерина II. и Иосиф II. Формирование российско–австрийского союза 1780–1790*. 146–147.

¹⁹ Kalatay Ferenc (1722–1795) korábbi jezsuita szerzetest (eddigre már a Jézus Társaságát Oroszország és Poroszország kivételével mindenhol feloszlatták) 1787-ben II. József nagyváradi püspöknek nevezte ki. *Magyar Katolikus Lexikon*. VI. kötet. Szerk. Diós István–Viczián János. Bp., 2001. 37–38.

²⁰ Kalatay vélhetően legalább kétszer írta le emlékeit (egyszer a „budaiai” másszor az „egriek” kérésére). Mindkettőt (több mint száz év eltéréssel) közölték már, de ez idáig értékelésükre még nem vállalkoztak. Ponori Thewrewk Miklós: Franciscus Xaverius Kalataynak, Praepost’ Báró Rewiczky Urhoz, Löwenbergből datalt és küldött Levele; mellyben, néhai b.e. II. József Császár’ és Király’ 1780 Esztendőbéli, Muszka Országba tett útazását írja. In: *Tudományos Gyűjtemény*. X. Kötet. Pest, 1823. 27–36., ill. Kaposvári: Útinapló II. József császár Kijev–Moszkva–Leningrád-i utazásáról. 36–39.

²¹ Петрова: *Екатерина II. и Иосиф II. Формирование российско–австрийского союза 1780–1790*. 142.

semmit sem csinálni. Ahogy anyjának írta levelében, a „fő fogásra” várt csak, minden egyéb másodlagos volt ehhez képest.²² Természetesen az időközben érkezett jelentős személyeket, mint Cobenzl grófot vagy Patyomkin herceget fogadta a császár. Utóbbi még levelet is hozott II. Katalintól II. Józsefnek.²³ A „bezárkózottságból” feltételezhetjük, hogy túl sok bonyodalmat nem jelentett a városvezetésnek II. József jelenléte, koncentrálhattak II. Katalin érkezésére. A két érkezés között óriási különbség volt. „A cárnő fényes külsőségek közepette, huszárokkal, vértésekkel és sok tábornokkal körülvéve, egész udvarától kísérve érkezett, amelynek tagjai hosszú kocsisorban követték az uralkodónőt aranyozott állami hintóján. Fogadására a városba gyűlt a környékbeli nemesség is.”²⁴ Kalatay személyes beszámolójában arról tesz említést, hogy „a szokás ellenére közép-szerű”²⁵ volt csak a pompa. A „szerénység” a császárnak szólt, és azt volt hivatott kifejezni, hogy „mily elhanyagolást enged az orosz uralkodó”²⁶ a császárral szemben. Azonban még így is mekkora különbség volt a két uralkodó érkezése között! A június 4-én, 10 óra környékén ágyúdörgésre és harangzúgásra befutó, 10 postalóval vontatott hintót néhány nemes hölgy és orosz főúr, száz lovas és kis számú lengyel nemesség kísérte.²⁷

²² „Kievi (Kijev) tartózkodásunk második napján értesültünk a császárnő közeledéséről, hogy tehát előtte érkezünk Mochilevre (Mogiljov), éjjel-nappal siettünk és június 2-án érkezünk oda. A császárnő pedig 4-én délelőtt 10 óra tájt (...)” (Kaposvári: Útinapló II. József császár Kijev–Moszkva–Leningrád-i utazásáról. 37.)

²³ Mivel Oroszország csak a 20. század elején tért át a Gergely-naptárra, a levél keletkezésének idejében még a Julián-naptár volt használatban. A 18. század második felében a két naptár közötti különbség 11 nap volt.

²⁴ Петрова: *Екатерина II. и Иосиф II. Формирование российско–австрийского союза 1780–1790.* 147.

²⁵ Molitor Ferenc közöl néhány részletet a levélből. II. Katalin: „Falkenstein grófnak már a neve is oly bizalmat kelt, hogy remélni merem, nem mulasztja el egy pillanatra megtörni a számomra túl szigorú hallgatást.” II. József válaszából: „Hogyan érdemelhetek meg én, aki ismeretlen vagyok Császári Felséged előtt, egy ennyi jóssággal, sőt merem mondani, barátsággal teli levelet?” A válaszlevelet – Molitor szerint – udvariasságból európai és orosz idő szerint keltezte a császár. Molitor: *II. József a császári Don Quijote.* 170., Петрова: *Екатерина II. и Иосиф II. Формирование российско–австрийского союза 1780–1790.* 147.

²⁶ Molitor: *II. József a császári Don Quijote.* 170.

²⁷ Kaposvári: Útinapló II. József császár Kijev–Moszkva–Leningrád-i utazásáról. 37.

A cárnő első útja egyenesen a helyi görögkeleti templomba vezetett, hogy hálát adjon az utazásért.²⁸ Az egy órán át tartó szertartást egy ortodox püspök tartotta. Ezt követően indult a cárnő a fogadására és elszállásolására szánt palotába – eredetileg a császár is itt kapott volna szállást, de ő azt nem fogadta el –, ahol sor került az első találkozásra.²⁹ Ezek az események azonban már nem tartoznak jelen munkánk témájához.

A levél eredeti nyelven:

Сиятельнейший граф милостивый государь Петр Александрович! Получа почтеннейшее вашего сиятельства письмо с нарочным курьером от 11-го числа сего месяца на имя графа Захара Григорьевича, я распечатал и спешу вашему сиятельству донести о здешних обстоятельствах касательно до графа Фалькенштейна. 1-е. Как прибытие Ея Императорскаго Величества назначено в Могилев 27-го сего месяца, то потому и все приуготовления не могут быть прежде оконченными 25-го числа. 2-е. Хотя ж по почтовым станциям от Могилева до Добрянки как почтовые лошади по 20-ти полковых подъемных и по 60-ти уездных 18-го числа сего месяца будут непременно, однакож полагая чрезвычайно скорую езду графа Фалькенштейна, я боюсь, чтоб он не прежде 18-го числа сего месяца к границам Могилевской губернии приблизился. 3-е. А естли таким образом он скоро путь продолжать будет, то гораздо прежде прибытия Ея Величества в Могилев приедет и тем самым приведет в замешательство все наши распоряжения, на сей случай приуготовляемые. 4-е. Что же касается до квартир в Могилеве, как для онаго графа Фалькенштейна, так и для его свиты, то они готовы; одно только меня беспокоит, что по приложенному при письме вашего сиятельства реестру провизии у нас не столько заготовлено, сколько бы надобно. 5-е. Для чего я и послал сей же час председателя Гомзякова в Добрянку, с тем, дабы он по дороге как лошадей, так и припасы недостающее число сколько возможно развезть по станциям. А чего запасено прежде, о том вашему сиятельству

---

²⁸ Kaposvári: Útinapló II. József császár Kijev–Moszkva–Leningrád-i utazásáról. 37.

²⁹ Kaposvári: Útinapló II. József császár Kijev–Moszkva–Leningrád-i utazásáról. 37.

при сем реестр прилагаю, прося покорнейше сделать милость употребить старание ваше, дабы граф Фалькенштейн несколько продолжительнее его обыкновенного путешествия мог ехать, чрез чтобы не токмо могли успеть по дороге, но дабы и ему праздну несколько дней в Могилеве не жить. Предая в прочем собственно вашего сиятельства прозорливости; я же о всем оном донес его сиятельству графу Захару Григорьевичу.

В прочем с совершенным моимъ почтением и преданностию пребываю навсегда в. с—ства и проч.

Петр Пассек.

В Могилеве.

Мая 14-го дня 1780 года.

Помета: Пол. 17-го мая 1780 года.

РЕЭСТР

коликое число каких припасов на назначенных для ночлегу станциях для графа Фалькенштейна запасено прежде.

свежих яиц по 20

сливок но 2 бутыл.

молока хорошаго по 3 „

масла свежаго по 5 фунт.

барашка по два или по одному хорошему теленку.

ветчины по 1 окороку.

хлебов ситных хороших по 10

капусты кислой по нескольку и какой можно зелени, петрушки и пастернаку.

крупичатой муки по 1 пуду

кофию по 1 фунт.

сахару по 2 „

свеч восковых по 12

краснаго вина по 12 бутыл.

белаго вина по 12 „

[железных по 1

кроватей деревянных по 5

тюфяков по 6

подушек с наволочками по 12

одеялов по 6

простынь по 6

А ныне с председателем Гомзяковым послано на каждую-ж из тех станций:

сахару по 3 фунта.

лимонов по 5

изюму по 2 фунта.

черносливу по 2 „

да приватно заготовить соломы по 1-му возу.

а кровати находятся на нижеписанных станциях:

в Буде.

— Шеботовичах.

— Корме.

— Кутне.